

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
BANJA LUKA
60 0 Ps 020400 17 Rev
Banja Luka, 15.8.2018. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija Rose Obradović, kao predsjednika vijeća, Darka Osmića i Senada Tice kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca AE DOO D., zastupan po zakonskom zastupniku direktoru K.I. i punomoćniku S.R, advokatu iz D., protiv tuženog JO AD P., Filijala D. zastupan po zakonskom zastupniku direktoru Š. D. radi naknade štete, odlučujući o reviziji i dopuni revizije tužitelja izjavljenoj protiv presude Višeg privrednog suda u Banjaluci 60 0 Ps 020400 15 Pž od 29.10.2015. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 15.8.2018. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Dopuna revizije se odbacuje.

Zahtjev tuženog za naknadu troškova odgovora na reviziju se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Okružnog privrednog suda u Doboju 60 0 Ps 020400 14 Ps od 21.5.2015. godine (greškom u uvodu drugostepene presude stoji datum 13.3.2015. godine, što se u svakom trenutku može ispraviti i nije značajno za konačnu odluku).

„I Odbijen je u cijelosti kao neosnovan i nedokazan tužbeni zahtjev kojim je tužitelj AE d.o.o. tražio da sud obaveže tuženog JO AD da mu isplati na ime naknade štete od posljedica poplave i krađe, nastale na objektima opremi i robi iznos od 225.317,50 KM, od čega po osnovu:

Polise br. ... na objektu – poslovnom prostoru prodavnice br. 1. i to:

- 45.000,00 KM na ime štete za robu i opremu,
- 17.500,60 KM na ime štete na objektu – poslovnom prostoru prodavnice br. 1.

Polise br. ...na objektu – poslovnom prostoru prodavnice br. 2. i to:

- 45.000,00 KM na ime štete za robu i opremu,
- 17.359,60 KM na ime štete na objektu – poslovnom prostoru prodavnice br. 2.

Polise br. ... na objektu – poslovnom prostoru prodavnice br. 3 i to:

- 45.000,00 KM na ime štete za robu i opremu,
- 55.457,30 KM na ime štete na objektu – poslovnom prostoru prodavnice br. 3.

sve sa zakonskom zateznom kamatom počev od 21.07.2014. godine, do konačne isplate.

II Odbijen je kao nedokazan zahtjev tuženog JO AD da mu tužitelj AE d.o.o. isplati na ime nadoknade parničnih troškova iznos od 729,90 KM.”

Drugostepenom presudom Višeg privrednog suda u Banjaluci 60 0 Ps 020400 15 Pž od 29.10.2015. godine, žalba tužitelja je odbijena i potvrđena presuda Okružnog privrednog suda u Doboju 60 0 Ps 020400 14 Ps od 21.5.2015. godine.

Blagovremenom revizijom tužitelji drugostepenu presudu pobija tužitelj iz svih razloga navedenih u Zakonu o parničnom postupku (“Službeni glasnik RS” br. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 -u daljem tekstu: ZPP), s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda preinači tako da se u cjelosti udovolji tužbenom zahtjevu ili revizija usvoji, pobijana presuda ukine i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju tužena strana osporava sve navode revizije, uz prijedlog da se revizija odbije.

Izvan roka za ulaganje revizije tužitelj je uložio i podnesak koji je nazvao dopuna revizije kojim dopunjava ranije izjavljenu reviziju sa istim prijedlozima kao u reviziji.

Revizija nije osnovana.

Dopuna revizije nije blagovremena.

Predmet odlučivanja u ovom parničnom postupku je zahtjev tužitelja za naknadu štete koja mu je nastala na poslovnim objektima i robi u poplavi koja se desila u Gradu D. u maju 2014. godine, a po osnovu ugovora o osiguranju i policama osiguranja broj ... od 11.12.2013. godine; ... od 19.12.2013. godine i ... od 19.12.2013. godine u ukupnom iznosu od 225.317,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom na taj iznos od 21.7.2014. godine.

Raspravljajući o ovako postavljenom tužbenom zahtjevu prvostepeni sud je utvrdio da su tužitelj i tuženi zaključili ugovore o osiguranju imovine o čemu je tuženi, između ostalih, izdao police ... od 11.12.2013. godine sa rokom važenja od godinu dana; policu broj ... od 19.12.2013. godine sa rokom važenja od godinu dana i policu broj ... od 19.12.2013. godine sa rokom važenja od godinu dana; da su police izdate u smislu opštih uslova za osiguranje tuženog; da su navedenim policama osigurani objekti i pokretne stvari po osnovu posebnih uslova za osiguranje imovine namijenjene obavljanju trgovinske odnosno ugostiteljske djelatnosti tuženog (u daljem tekstu, posebni uslovi) koje prema policama predstavljaju sastavni dio ugovora o osiguranju; da su poslovni objekti i pokretne stvari tužitelja osigurani od osiguranih rizika po osnovnim dopunskim i dodatnim rizicima iz člana 2. Posebnih uslova; da je dana 15.5.2014. godine Grad D. zadesila katastrofalna poplava; da tužitelj sa tuženim nije zaključio dodatni ugovor o osiguranju od poplave, bujice i visoke vode; da je opšte poznata činjenica da su poplave nastale izlivanjem rijeke B. i njenih pritoka usljed dugotrajnih padavina i da je tužitelj upoznat sa opštim i posebnim uslovima osiguranja što je potvrdio potpisom na predmetnim policama.

Imajući u vidu ovakvo činjenično stanje prvostepeni sud nalazi utvrđenim da je za tužitelja nastala šteta usljed katastrofalnih poplava, ali da po odredbama Posebnih uslova poplave nastale izlivanjem rijeka iz korita ne predstavljaju osigurani rizik, nego da se

eventualno osiguranje od tog rizika moralo posebno ugovoriti, te da tužitelj nije dokazao da mu je šteta nastala usljed dejstva nekog od osiguranih rizika predviđenih u Posebnim uslovima za osiguranje imovine namijenjene za obavljanje trgovinske, odnosno ugostiteljske djelatnosti tuženog, pa je tužbeni zahtjev odbio u cjelosti.

Odlučujući o žalbi tužitelja izjavljenoj protiv prvostepene presude, drugostepeni sud je prihvatio činjenična utvrđenja i pravno shvatanje prvostepenog suda i žalbu obio a prvostepenu presudu potvrdio.

Odluke nižestepeni sudova su na zakonu zasnovane.

U ovoj parnici tužitelj svoj zahtjev zasniva na tvrdnji da mu je šteta na osiguranim poslovnim prostorima i pokretnim stvarima nastala usljed dejstva oluje, izlivanja vode iz instalacija i provalne krađe koji predstavljaju osigurane rizike po Posebnim uslovima.

Sve navedene polise zaključene su po Posebnim uslovima tuženog. Prema članu 1. Posebnih uslova predmet osiguranja mogu biti nepokretnosti i pokretne stvari, sa naznačenim mjestom osiguranja, koje su isključivo namijenjene za obavljanje, u ovom slučaju, trgovinske djelatnosti. U skladu sa tačkom 1. b) i c) navedenog člana tužilac je osigurao nepokretnosti, a u skladu sa tačkom 2. i pokretnosti, što se odnosi na opremu i zalihe trgovačke robe, sve smješteno u zatvorenom prostoru objekta. Prema ponudama i polisama tužilac je zaključio osnovno osiguranje, što podrazumijeva osiguranje od požara, udara groma, eksplozije, oluje i grada (član 2. stav 1. tačka 1. a) - e) Posebnih uslova). Dopunsko osiguranje - izlivanje vode iz instalacija (član 2. stav 1. tačka 2. Posebnih uslova) i dodatno osiguranje; lom stakla, provalna krađa i razbojništvo (član 2. stav 1. tačka 3. a) i b) Posebnih uslova), čime je izričito određeno koji su rizici, prema Posebnim uslovima, obuhvaćeni navedenim polisama osiguranja.

U konkretnoj situaciji pravilno su oba nižestepena suda zaključila da je šteta na objektima i pokretnim stvarima nastala usljed poplava uzrokovanih izlivanjem rijeke B. i njenih pritoka, a nakon višednevnih padavina što predstavlja opštepoznatu činjenicu u smislu člana 125. stav 4. ZPP koju nije potrebno dokazivati.

Neosnovana je tvrdnja revidenta da sudovi nisu pravilno ocijenili dokaze kad su zaključili da šteta tužitelja nije nastala usljed dejstva oluje (član 2. stav 1. tačka d Posebnih uslova), provalne krađe (član 2. stav 3. tačka b Posebnih uslova) i izlivanja vode iz kanalizacije (član 2. stav 2. Posebnih uslova).

Ne može se prihvatiti tvrdnja revidenta da je oluja kao jedan od osiguranih rizika prouzrokovala štetu na objektima i pokretnim stvarima tužitelja. Naime, kako je naprijed rečeno, poplave u Gradu D. nastale usljed dugotrajnih padavina koje su rezultirale izlivanjem rijeke B. i njenih pritoka. Nije isključena mogućnost da je u toku trajanja vremenskih nepogoda došlo i do situacije kada u vremenske prilike imale obilježje oluje u smislu člana 7. Posebnih uslova (brzina vjetra preko 17,2 m/s). Međutim, da bi se smatralo da je šteta nastala kao posljedica osiguranog rizika-oluje, prema odredbi člana 7. stav 2. Posebnih uslova bilo je potrebno da je nastala usljed neposrednog dejstva oluje; udara oborenih ili olujom nošenih predmeta ili nanošenjem snijega olujom. U konkretnoj situaciji, tužitelj nije ni tvrdio, a samim tim ni dokazivao da je šteta nastala na neki prethodno opisanih načina dejstva oluje. Tužiteljeva tvrdnja da su same poplave nastale usljed oluje ne mogu se smatrati neposrednim dejstvom oluje zbog kojih je nastala šteta (udari vjetra i sl.), nego eventualno posrednim dejstvom usljed

kog je nastala poplava kao definitivan uzrok štete što se ne može smatrati osiguranim rizikom u smislu Posebnih uslova.

Takođe je bez značaja tvrdnja tužitelja isticana tokom postupka da je šteta nastala usljed izlivanja vode iz instalacija koje je uzrokovano poplavom.

Odredbom člana 9. Posebnih uslova, u smislu tih uslova, izlivanje vode iz instalacija smatra se neočekivano izlivanje vode iz vodovodnih, odvodnih i toplovodnih instalacija; iz uređaja i aparata za grijanje toplom vodom i drugih uređaja priključenih na vodovodne, odvodne i toplovodne instalacije a koje nastane usljed njihovog oštećenja (loma i prskanja) ili otkazivanja uređaja za upravljanje i sigurnost.

Prema navedenom, čak i ako je bilo izlivanja vode iz kanalizacije, takvo izlivanje se može smatrati samo posljedicom opšte poplave kao eksternog faktora, a ne i izlivanjem vode usljed oštećenja kanalizacije u smislu odredbe člana 9.stav 1. Posebnih uslova u kojoj varijanti bi se to izlivanje smatralo osiguranim rizikom.

Nasuprot tvrdnji revizije, ovaj sud nalazi da se nižestepeni sudovi pravilno zaključili da tužitelj nije dokazao da je šteta na robu za njega nastala kao posljedica provalne krađe u smislu odredbe člana 2. stav 3. tačka b) Posebnih uslova.

Odredbom člana 11. Posebnih uslova regulisano je da se osiguranjem po ovim uslovima pruža osiguravajuća zaštita od rizika izvršenja ili pokušaja izvršenja provalne krađe, odnosno razbojništva, kao i obijesti (vandalizma) u roku njihovog izvršenja ili pokušaja izvršenja. Provalnom krađom u smislu ovih uslova smatra se krađa ako njen izvršilac provali u prostorije objekta – lokala (mjesto osiguranja) razbijanjem ili obijanjem vrata i prozora ili provaljivanjem tavanice, zidova i podova ili otvori mjesto osiguranja lažnim ključem ili nekim drugim sredstvom koje nije namijenjeno za redovno otvaranje kojim je ostavljen trag da se pouzdano može utvrditi provala u smislu krivično-pravnog dokaza; uđe u mjesto osiguranja kroz otvor koji za to nije određen savladavajući prepreke koje su onemogućavale ulazak, otvori mjesto osiguranja pravim ključem ili njegovim duplikatom ako je do ključa došao jednom od radnji iz tačke 1, 2 i 3 ovog stava ili razbojništvom. Uskakanje kroz otvor ili otvoren prozor ne smatra se provalnom krađom.

Iz unaprijed navedenog, osiguranjem nije pokriven rizik obične krađe, nego samo provalne krađe i razbojništva.

Iz svih dokaza koje je tužilac iznio, a prvostepeni sud pravilno cijenio ne može se zaključiti da je provalnom krađom izvršeno otuđenje pokretnih stvari tužioca iz njegovih poslovnih objekata. Okolnost da je tužilac podnio krivičnu prijavu nadležnom organu CJB D. koja je sačinila zapisnik o izvršenoj krađi i da se kod Okružnog tužilaštva u D. vodi istraga protiv nepoznatih počinioca radi osnovane sumnje da je počinjeno krivično djelo krađe, još ne znači da je doista i dokazano da je izvršena provalna krađa u objekte tužioca što bi predstavljalo osigurani rizik pokriven policama osiguranja tuženog i pravo na naknadu štete.

Nije potrebno biti stručnjak, niti izvoditi dokaze i vještačenja da bi se zaključilo da nivo vode od 2 m u bilo kojoj prostoriji prouzrokuje oštećenja koja se svakako manifestuju i kao oštećenja vrata i prozora što omogućuje nesmetan ulaz neovlaštenim licima i izvršenje krivičnog djela obične krađe koja nije obuhvaćena predmetnim policama osiguranja kao osigurani rizik, niti takav rizik sadrže Posebni uslovi.

Bez značaja za odluku o reviziji je, inače tačna tvrdnja revidenta da su sudovi prilikom donošenja odluke primjenjivali prečišćeni tekst Posebnih uslova osiguranja imovine namijenjene obavljanju trgovinske odnosno ugostiteljske djelatnosti tuženog koji su stupili na snagu 10 aprila 2014. godine, a ugovor o osiguranju odnosno predmetne police su potpisani u decembru 2013. godine, dakle prije stupanja tih uslova na snagu. Naime, prema stanju spisa relevantne odredbe člana 1. do člana 11. Posebnih uslova istovjetne su sa odredbama člana 1 do 11. u uslovima donesenim 14.3.2013. godine koji su bili na snazi i vrijeme potpisivanja predmetnih polica i predstavljaju dio prečišćenog teksta Posebnih uslova od 10.4.2014. godine, a izmijenjena je samo odredba člana 18. stav 3. tih uslova koji se odnosi na franšizu i koja odredba nije primijenjena u nižestepenim odlukama.

Potpuno je nejasan razlog tvrdnje revidenta da su predmetnim policama obuhvaćeni osnovno, dopunsko i dodatno osiguranje i da je tužitelj po predmetnim policama uplatio premiju osiguranja. Ova činjenica nije bila ni sporna tokom postupka i proizilazi iz predmetnih polica i ponude osiguravatelja za zaključenje ugovora o osiguranju, a prema Posebnim uslovima osnovnim, dopunskim i dodatnim osiguranjem obuhvaćeni su naprijed navedeni rizici, ali ne i rizik od poplava nastalih izlivanjem vodotoka.

Prema navedenom, pobijana presuda nema nedostataka za koje se ukazuje revizijom niti onih na koje sud pazi po službenoj dužnosti, pa je o reviziji tužitelja odlučeno kao u izreci temeljem odredbe člana 248. ZPP.

Dopuna revizije tužitelja nije blagovremena.

Prema stanju spisa, drugostepenu presudu punomoćnik tužitelja advokat R.S. primio je 22.01.2016. godine (dostavnica), što znači da je prema odredbi člana 237. stav 1. ZPP bilo kakve radnje u revizijskom postupku bilo moguće preuzimati u roku od 30 dana – do 22.2.2016. godine. Dopuna revizije je prvostepenom sudu dostavljena 27.3.2017. godine što znači iznad roka za ulaganje revizije pa je o dopuni odlučeno kao u izreci temeljem odredbe 247. stav 1. ZPP.

O zahtjevu za naknadu troškova sastava odgovora na reviziju tuženog odlučeno je temeljem odredbe 387. stav 1. ZPP, budući da ovaj sud nalazi da odgovor na reviziju nije bio neophodan za uspjeh tuženog u ovom revizijskom postupku.

Predsjednik vijeća
Rosa Obradović

Za tačnost otpavka ovjerava
rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić